

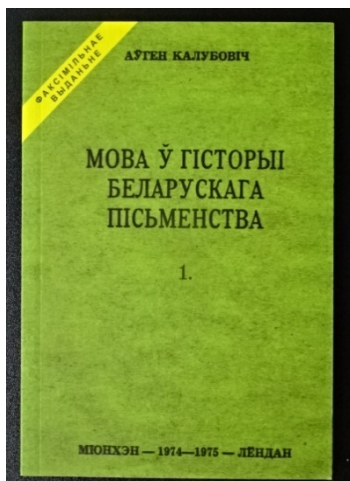
ВЫДАВЕЦКАЯ ДЗЕЙНАСЬЦЬ ЗЯНОНА ПАЗЬНЯКА

40. СЯРГЕЙ НАВУМЧЫК. СЕМ ГАДОЎ АДРАДЖЭННЯ АЛЬБО ФРАГМЕНТЫ НАЙНОЎШАЙ БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫІ (1988-1995). --

Варшава, "Беларускія Ведамасці", Прага – "Človek v tisni", 2006 г. – 140 стар.: іл. (Мастацкі макет, афармленьне, вокладка: Зянон Пазьняк.)

Гэта першая спроба падрабязнай пэрыядызацыі апошняй хвалі Беларускага нацыянальнага Адраджэння. У кнізе дэпутата Вярхоўнага Савета Беларусі 12-га склікання Сяргея Навумчыка распавядаецца пра ўтварэнне Беларускага Народнага Фронту і барацьбу з камунізмам, аднаўленьне Незалежнасці Беларусі, працу дэпутацкай Апазыцыі БНФ над канцэпцыяй дзяржаўнага будаўніцтва. Падаецца аналіз прычынаў згортвання палітыкі беларускага нацыянальна-культурнага развіцця пасля прыходу да ўлады А. Лукашэнкі. Упершыню публікуюцца матэрыялы з архіву дэпутацкай Апазыцыі БНФ у Вярхоўным Савеце 12-га склікання.

41. А. КАЛУБОВІЧ. МОВА Ў ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА.

Факсімільнае выданьне. Частка 1. Факсімільны друк з выданьня -- Мюнхен --1974-1975—Лёндан.

Прадмова выдаўца факсіміле: -- Зянон Пазьняк. Факсімільнае навукова-асьветніцкае выданьне. -- Варшава, "Беларускія Ведамасці", -- 2015 г., 96 стар.

Беларускі пісьменьнік, гісторык і грамадзкі дзеяч Аўген Калубовіч (нарадзіўся ў 1910-м) у 20-гадовым узросьце быў асуджаны на 3 гады сталінскага канцлягеру за беларускі патрыятызм. Пасьля 2-й Сусьветнай вайны – у эміграцыі. Быў прэм'ерам ураду БНР, выдаваў беларускія часопісы, займаўся навукова-дасьледчыцкай дзейнасьцю.

Кніга "Мова ў гісторыі беларускага пісьменства" -- адна зь яго найлепшых. Яна надзвычай каштоўная для нашай гісторыі, якая выварочвае душу ад крыўды за жорсткасць гісторыі, прымушае моцна біцца сэрца. Мовай фактаў тут паказана, як пасьлядоўна нішчылі вялікую беларускую кніжную культуру расейскія варвары, войны, акупацыі, ворагі і бяспамяцтва.

Кніга – найвялікшы чыньнік культуры кожнай нацыі, яна (як і мова) забяспечвае народу вечнасьць. Беларусь – краіна вялікай кніжнай культуры. Адсюль пайшла першая друкаваная кніга ва Ўсходняй Эўропе. Тут стварылася велізарная кніжная спадчына, якую год за годам нішчыла расейскае варварства. І пра гэта трэба ведаць кожнаму беларусу, каб добра разумець, дзе наш вораг.

42. ГАЛІНА ПАЗЬНЯК. БЕЛАРУСЬ У СЭРЦЫ. -- Варшава-Нью-Ёрк-Вільня, "Беларускія Ведамасці", Таварыства Беларускай Культуры ў Летуве, -- 2007 г., 240 стар.: іл.

Кніга Галіны Пазьняк – гэта зборнік успамінаў, артыкулаў, тэматычных запісаў гаворак, літаратуразнаўчых працаў, напісаных аўтарам на працягу першых сямі гадоў уцякацкага жыцця за мяжой. Тут адлюстраваныя факты і змагарны дух эпохі Беларускага Народнага Фронту і новага Беларускага нацыянальнага Адраджэння, актыўным удзельнікам якога зьяўлялася аўтарка; паказаны грамадзкі ўздым таго часу, калі была палітычна адваявана і вернута незалежнасць Беларусі.

43. "ПАРСІВАЛЬ". Выданьне другое. -- Нью-Ёрк, Вільня, Варшава, "Беларускія Ведамасці", Таварыства Беларускай Культуры ў Летуве, -- 2009 г., -- 144 стар.: іл.

Сярэдневяковая легенда пра рыцара Парсіваля, які шукае Сьвяты Грааль, добра вядомая ў кантэксьце эўрапейскага мастацтва, бадай, з XI-га стагоддзя. Згодна з рэлігійнай легендай, Грааль -- гэта келіх ("кубак"), зь якога піў Езус у час Апошняй Вячэры. Паводле іншай легенды, Іосіф з Арыматэі напоўніў келіх Хрыстовай крывёй падчас укрыжаваньня Збавіцеля. Назоў "Сьвяты Грааль" часцей абазначае "Сьвятая Кроў" ці "Сьвяты Келіх" (кубак, посуд, начыньне).

Легенда зрабіла вялікі ўплыў на культурных людзей Эўропы і існуе ў розных варыянтах эўрапейскага мастацтва.

Юнак Парсіваль напачатку выглядае маладым дурнем і эгаістычным ганарліўцам, але паступова зьмяняецца, разумнее, сталее, асэнсоўвае дабрыню Бога і Яго волю ў сваім лёсе. (Пра ўсё гэта вы даведаецеся падрабязней з прадмовы Зянона Пазьняка.)

Афіцыйны Ватыкан не пацвярджаў існаваньня Грааля, але (што важна) ніколі не забараняў і не змагаўся з аповесьцямі пра Грааль і прыгодамі Парсіваля.

Пераклад легенды зроблены зь нямецкай мовы Леанідам Галяком у 1947 годзе ў лягеры беларускіх уцекачоў **Ватэнштэт** у ангельскай акупацыйнай зоне Нямеччыны, дзе жыло каля 350 беларусаў. Тут жа быў надрукаваны і "Парсіваль".

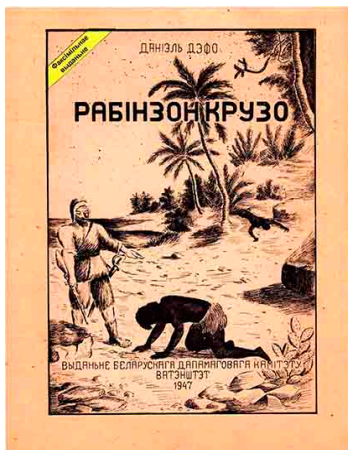
Існаваньне ў лягеры было вельмі цяжкім, каб выжыць фізычна. Але беларусы верылі ў будучыню Беларусі і імкнуліся хоць калівам, хоць словам, песьняй, вершам, перакладам, друкам дапамагчы яе будучыні, бо разумелі: усё, што існуе на нашай роднай мове, ёсьць здабыткам нашай культуры. (Падрабязней пра беларускае жыццё ў лягеры таксама ў прадмове да кнігі.)

Тыраж лягернага выданьня быў невялікі, і ў эміграцыі ўжо амаль ніхто й ня памятаў пра "Парсіваль". Гэтую кніжачку-сшытачак, пастарэлую ад часу, З. Пазьняк знайшоў у запаленым кнігазборы беларускай царквы ў Нью-Ёрку. Ведаючы цяжкасьці і гераічныя ўмовы, у якіх тварылі ўцекачы-беларусы дзеля Бацькаўшчыны, нельга было дапусьціць, каб гэтая праца загінула. Таму ён вырашыў перавыдаць "Парсіваля", паправіўшы і дасканала апрацаваўшы тэкст перакладчыка. Вокладка, мастацкае афармленьне, макет, укладаньне і падрыхтоўка да друку – Зянон Пазьняк. Варта чытаць.

44. ГАЛІНА ПАЗЬНЯК. МЕНСКІ ГАРСАВЕТ У ПЭРЫЯД НАЦЫЯНАЛЬНАЙ РЭВАЛЮЦЫІ (1990-1991). -- “Беларускія Ведамасці”, -- Варшава-Нью-Ёрк, 2012 г., -- 24 стар.

Грамадзка-палітычнае выданьне аб дзейнасьці дэпутатаў БНФ у Менскім Градзкім Савеце 21-га скліканьня ў 1990-1991 гг. у час сьвярдзеньня дзяржаўнай незалежнасьці і змаганьня за дэмакратычныя прынцыпы ўлады.

45. ДАНІЭЛЬ ДЭФО “РАБІНЗОН КРУЗО”. Факсімільны друк з выданьня: Даніэль Дэфо. Рабінзон Круза. -- Ватэнштэт, 1947 г.

Прадмова, пасьляслоўе, дадатак да факсіміле і выданьня -- Зянон Пазьняк, – БВТА, “Беларускія Ведамасці”. – Нью-Ёрк, Варшава. – 2017 г., 90 стар.: іл.

Гэта факсімільнае выданьне арыгінальнага скарачанага перакладу на беларускую мову з ангельскай. Пераклад Сьвятаслава Коўша зроблены ў 1947 годзе ў лягеры беларускіх уцекачоў **Ватэнштэт** у ангельскай акупацыйнай зоне Нямеччыны. Сьвятаслаў Коўш – вядомы беларускі дзеяч і сьвятар на эміграцыі. У Ватэнштэце было тры групы перакладчыкаў. Іх мэты зыходзілі з таго, каб даць беларускай моладзі добрую маладзёвую літаратуру па-беларуску, бо добрая літаратура спрыяе разьвіцьцю асобы, фармаваньню ідэалаў і станюўчаму думаньню. Так зьявіліся за мяжой па-беларуску “Парсіваль”, “Маўглі”, творы Стывенсана, “Рабінзон Круза” і інш. Гэта вельмі высакародная праца, сэнс якой усьведамлялі разумныя беларусы ў лягерах падсавецкіх уцекачоў.

Уражвае, як у такіх цяжкіх, галодных і няпэўных умовах, у бараках за плотам ды калючым дротам беларусы змаглі хутка і добра арганізавацца.

Выбарачны пераклад С. Коўша (перакладзена 10 разьдзелаў) зроблены характэрнай беларускай мовай і арыентаваны, перш за ўсё, на лягерную беларускую моладзь. Перакладчыкі разумелі, што на чужыне, у лягерных умовах, захаваць беларушчыну ў моладзі дапаможа літаратура ў беларускай мове, дапаможа сфармаваць беларускага чалавека, яго беларускае думаньне, ідэалы, прыхільнасьць да мовы і культуры.

Невыпадкова расейскія саветы скупулёзна сачылі, каб нічога не перакладалася з сусьветнай літаратуры на беларускую мову. У 30-я гады за пераклад па-беларуску можна было трапіць у Сібір і нават пад расстрэл. У 60-я гады Васіль Сёмуха ня мог выдаць свой пераклад “Фаўста” па-беларуску, бо была (негалосная) забарона.

Як і бальшыня выданьняў у “Беларускай мікрадзяржаве Ватэнштэт”, “Рабінзон Круза” быў выдадзены ў мяккай вокладцы друкаваньнем на ратапрынце з машынапіснага тэксту на жоўтай неякаснай паперы (якая ўжо рассыпаецца). Выдаўцы стараліся аздобіць кнігу ілюстрацыямі (нешта накшталт малюнкаў – гэта трэба бачыць).

Разумеючы ўмовы працы нашых падзвіжнікаў, гэтае прымітыўнае ручное выданьне пакідае ўражаньне нават больш эмацыйнае, чым сучасны фаліант на выдатнай паперы.

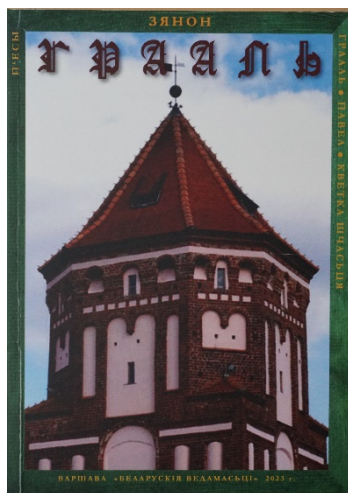
Зянон Пазыняк аддрукаваў гэтую невялікую працу у тым выглядзе, у якім яна захавалася, дзеля ўжытку і гісторыі нашай змагарнай культуры.

У “Дадатку” – вкладки, тытулы беларускіх часопісаў (часам рукапісных) выдаваных у ліхія часы на чужыне – сьведчаньне вялікай духоўнай моцы беларусаў у лягеры Ваттэнштэт.

46. “БЕЛАРУСКІЯ ВЕДАМАСЬЦІ”, №1 (70). 2012-2013

Тут апошні нумар часопіса «Беларускія Ведамасыці» (сінгальнае сьведчаньне), які выдаваў Зянон Пазыняк у Варшаве з 1996-га па 2013 год. Вададзена 70 нумароў (прыблізна 2500 стар. А-4) Гэта адзіны адраджэнскі часопіс у акупаванай Беларусі, які ахоплівае гісторыю і летапіс барацьбы беларускага народа супраць маскоўска-лукашысцкай акупацыйнай палітыкі. Выданьне перапраўлялася ў Беларусь, пакуль было магчыма. Рэжым прыняў надзвычайныя меры па недапушчэньні часопіса ў Беларусь (як і ў цэлым кніг Зянона Пазыняка). У сувязі з немагчымасьцю распаўсюджаць часопіс ў Бацькаўшчыне (арышты, перасьлед людзей) выданьне было прыпынена. Часткова часопіс ёсьць у Інтэрнэце.

47. Зянон. ГРААЛЬ (П'есы).

Выданьне: «Беларускія Ведамасыці», Варшава, 2023 г., – 104 с. Папера афсэт. аркуш А4; Фармат А5; 52 друк. арк. Наклад 350 асоб.

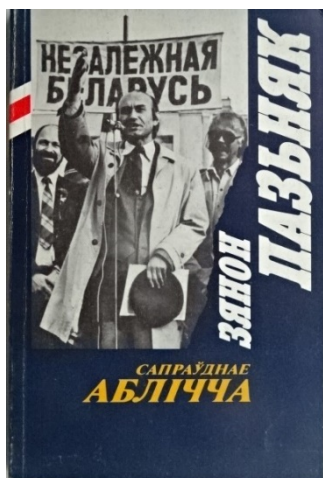
«Грааль» – гэта зборнік драматычных твораў для прафэсійнага і дзіцячага тэатра і чытаньня на тэмы ідэалёгіі Беларусі і рэлігіі. ISBN: 978-83-948192-5-5

Зьмест: «Грааль», «Птушка шчасьця», «Павел».

П'еса ПАВЕЛ (Дзеяпіс-маралітэ ў 12-ці сцэнах для тэатра і чытаньня. Дзеецца ў Ерусаліме, Дамаску, Рыме). П'еса „Павел” зьяўляецца 5-й часткай драматычнага цыклу „Эвангельскія дзеі”, выдадзенага раней («Інсургенты», 2020 г.). Гэта драматычны дзеяпіс з элемэнтамі сярэднявечнага хрысьціянскага сцэнічнага жанру „маралітэ”. Твор прызначаны для вялікага прафэсійнага тэатра са шматлікай трупай і магчымасьцямі. Беларускі тэатар цяпер (2023 г.) разбураны і, фактычна, ліквідаваны прарасейскім акупацыйным рэжымам. Таму вялікай сцэны гэтая п'еса доўгі час ня ўбачыць. Аднак, яна напісана так, што амаль кожную яе сцэну (усіх 12) можна паставіць асобна як сцэнічны абразок з зразумелым сюжэтам. Гэта сьведама разьлічана на магчымасьці самадзейнага беларускага тэатра пры беларускіх цэрквах, касьцёлах, малельных дамах за мяжой у азылі, там, дзе вымушаны цяпер жыць беларусы.

ДАПАЎНЕНЬНЕ

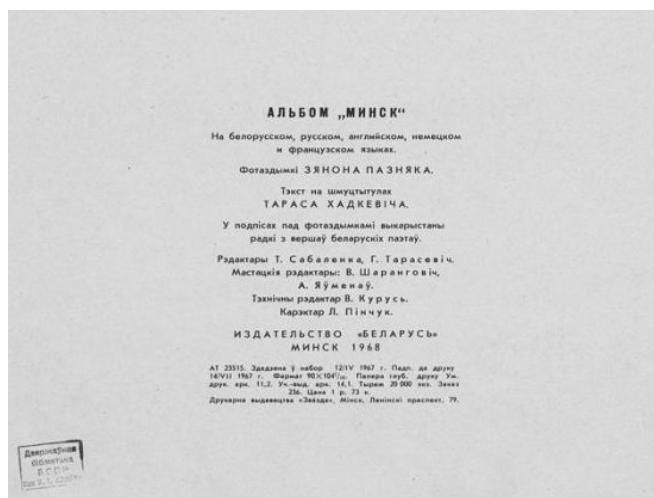
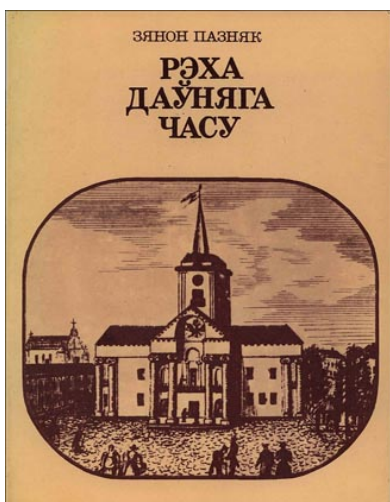
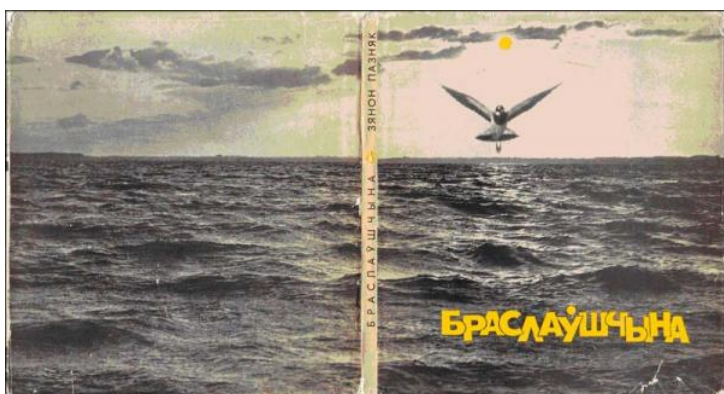
Кнігі, выдадзеныя Зянонам Пазьняком у Беларусі, цяпер недаступныя.

“ЗЯНОН ПАЗЬНЯК – САПРАЎДАЕ АБЛІЧЧА”, выдадзеная ў Менску ТВЦ “Паліфакт”, 1992 г., -- 208 стар.: іл.; 25.000 асобнікаў. Фотаілюстрацыі падабраў і падрыхтаваў Яўген Кулік.

Кнігу складаюць выбраныя артыкулы і прамовы Старшыні БНФ З. Пазьняка з 1988 па 1990 г. на мітынгх, канферэнцыях, паседжаньнях, якія адлюстроўваюць цяжкую барацьбу з камуністычнай уладай у пэрыяд выбараў у Вярхоўны Савет БССР і выступы народнага дэпутата БССР З. Пазьняка ў барацьбе з камуністычнай бальшынёй у Вярхоўным Савеце 12-га скліканьня; прыводзяцца некаторыя выняткі са стэнаграмаў паседжаньняў ВС БССР (супраць рэпрэсіяў над змагарамі за незалежную Беларусь, па пытаннях Чарнобыльскай трагедыі (якую камуністычная ўлада хавала ад беларусаў), па пытаннях пераходу БССР на рынковую эканоміку і інш.); выступ на антыкамуністычным мітынгу 7.11. 1990 г. і на II-м зьездзе “Саюдзіса”. Зьмешчана нізка вершаў паэта Зянона.

Захаваліся ў дрэнным стане толькі вокладкі яго знакамітай у сваім часе кнігі пра архітэктару старога Менска (**«Рэха даўняга часу»**, -- Менск, «Народная Асьвета», -- 1985 г.), вокладка фотаальбома **«Браслаўшчына»**, -- Менск, «Беларусь», -- 1970 г., ды фотаальбом **«Мінск»**, -- Мінск, «Беларусь», --1968 г. бяз вокладкі. (Фатаграфіі ёсьць ў Інтэрнэце).

Агляд падрыхтавала Марыля Якушэвіч

